

เพลงทับในรูปแบบการแสดงหนังตะลุง :
กรณีศึกษานายทับในคณะของนายหนังตะลุงที่ได้เป็นศิลปินแห่งชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2559

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

เพลงทับในรูปแบบการแสดงหนังตะลุง : กรณีศึกษานายทับในคณะของนายหนังตะลุงที่ได้เป็นศิลปินแห่งชาติ

THUB RHYTHMIC PATTERNS IN SHADOW PUPPET PERFORMANCES: THE CASE OF THUB MUSICIANS PERFORMING IN THE ENSEMBLES OF NATIONAL ARTIST PUPPETEERS

ศกามาศ ชัยบุญ 5637301 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์, ปร.ด., อนรรฆ จรรย์ยานนท์, ปร.ด., สอนอง คลังพระศรี, ปร.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องเพลงทับในรูปแบบการแสดงหนังตะลุง : กรณีศึกษานายทับในคณะของนายหนังตะลุงที่ได้เป็นศิลปินแห่งชาติ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยดนตรีวิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาริบททางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับทับในสังคมและวัฒนธรรมของภาคใต้ ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงทับหนังตะลุง และความสัมพันธ์ระหว่างการบรรเลงทับกับการแสดงหนังตะลุง โดยศึกษาจากนายทับในคณะของนายหนังที่ได้เป็นศิลปินแห่งชาติจำนวน 6 คณะ ผลการวิจัยพบว่า ทับ เป็นเครื่องดนตรีที่จัดอยู่ในกลุ่มกลองกอบลิท (goblet drum) ทางภาคใต้ใช้ประกอบการละเล่นลิมนต์ โนรา และหนังตะลุง ทับที่ใช้บรรเลงประกอบหนังตะลุงมีจำนวน 2 ใบ เรียกชื่อว่าทับหน่วยผู้และทับหน่วยเมีย ลักษณะทางกายภาพของทับมี 2 ส่วน คือ หน้าทับ และหุ้ทับ ในทางปฏิบัติมีการใช้เสียงทับบรรเลงจำนวน 5 เสียง คือ ฉับ เเท็งหน่วยผู้ เเท็งหน่วยเมีย คี๊ด และที๊ด

ด้านลักษณะเฉพาะทางดนตรีพบว่าจังหวะทับแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ จังหวะดำเนิน จังหวะเชิดรูปเฉพาะ และจังหวะขับบท ดำเนินจังหวะโดยการซ้ำและแปรลักษณะจังหวะ มีการใช้ลักษณะจังหวะเฉพาะแบบ และการใช้จังหวะขัด แบ่งการใช้เสียงทับเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเสียงหลัก ประกอบไปด้วยเสียงฉับ เเท็งหน่วยผู้ และเท็งหน่วยเมีย กลุ่มเสียงรอง ประกอบไปด้วยเสียงคี๊ดและที๊ด การบรรเลงส่วนใหญ่ใช้กลุ่มเสียงสูงและกลุ่มเสียงต่ำสลับกันตลอดทั้งเพลง โดยพบว่าการบรรเลงทับมีความสัมพันธ์กับการแสดงด้านการบรรเลงประกอบพิธีกรรม บรรเลงประกอบบทเพลง บรรเลงประกอบการขับบท และบรรเลงประกอบบทบาทในฉาก

คำสำคัญ: เพลงทับ / หนังตะลุง / ศิลปินแห่งชาติ

**THUB RHYTHMIC PATTERNS IN SHADOW PUPPET PERFORMANCES:
THE CASE OF THUB MUSICIANS PERFORMING IN THE ENSEMBLES OF
NATIONAL ARTIST PUPPETEERS**

PAKAMAS CHAIBOON 5637301 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

**THESIS ADVISORY COMMITTEE: NARONGCHAI PIDOKRAJT, Ph.D.,
ANAK CHARANYANANDA, Ph.D., SANONG KLANGPRASRI, Ph.D.**

ABSTRACT

This research on “Thub rhythmic patterns in shadow puppet performances: The case of thub musicians performing in the ensembles of national artist puppeteers” was conducted by applying ethnomusicological methodology. The objective was to study musical contexts related to thubs in the southern society and culture; thub musical identities in shadow puppet performances; and the relations between thub playing and shadow puppet performances. Thub musicians from 6 ensembles of national artist puppeteers were studied. The results revealed that thubs are a type of musical instrument in the group of goblet drums, and commonly used in Limon, Nora, and shadow puppet performances. Playing thubs in shadow puppet performances normally relies on 2 thubs, called male and female. Thubs basically consist of 2 parts of physical features --- Na Thub (drumhead) and Hoon Thub (bodies of Thubs). In practical, 5 sounds of thub are presented, i.e., Chub, male Terng, female Terng, Tid, and Tued.

As for its musical identities, the researcher found that thub rhythmic patterns are divided into 3 groups, i.e., Tum Nern rhythm, rhythms during specific shadow puppet display, rhythms during poetic narration. The rhythms are conducted with repetition and variation. Specific rhythmic patterns and syncopation are presented as well. The sounds of thub are split into 2 groups. The first one is the major sound group which embraces Chub, male Terng, and female Terng. The other one is the minor sound group which refers to Tid and Tued. Performances are mostly played with the alternation between high-pitches and low-pitches all through manipulated songs. Besides, thub playing also appears in musical performances in rites, songs, poetic narration, and scenes.

**KEY WORDS: THUB RHYTHMIC PATTERNS / SHADOW PUPPET /
NATIONAL ARTIST**

186 pages